

APRIL 2025

Toewerken naar een Dutch Industrial Deal

Onze oplossingen op de thema's energiesysteem en randvoorwaarden die de concurrentiepositie van de Nederlandse industrie kunnen versterken.

Een Dutch Industrial Deal met oplossingen voor de crisis in de energie-intensieve industrie

Recente maatschappelijke en economische ontwikkelingen dwingen brancheorganisaties, bestuurders én de EU om de noodklok te luiden. De Nederlandse energie-intensieve basis- en maakindustrie staan voor grote uitdagingen. De energietransitie, geopolitieke spanningen, stijgende kosten en toenemende internationale concurrentie zetten de sector onder druk. Dat terwijl de roep om strategische autonomie alleen maar toeneemt. De regering lijkt met het motto *'liever groen hier, dan grijs elders'* een geschikte coalitiepartner om deze uitdagingen samen aan te gaan en oplossingen te formuleren.

Wat ons betreft zou er, in navolging van de Europese Clean Industrial Deal, een **Dutch Industrial Deal** moeten komen. Het opzetten van een brede publiek-private deal is echter een complexe puzzel. Alle ketenpartners zijn samen aan zet om deze complexe puzzel te leggen zodat de toekomstbestendige industrie vergroent en de concurrentiepositie van de Nederlandse industrie versterkt wordt. Als aanzet voor deze Dutch Industrial Deal (DID) presenteren wij enkele concrete oplossingen die bedrijven, overheden, financiers en kennisinstellingen kunnen helpen. Daarbij richtten we ons in dit document op de energie gerelateerde thema's omdat deze de hoogste urgentie hebben (de DID dient ook te gaan over thema's zoals HR, kapitaal, circulariteit, ruimte en digitalisering). Daarnaast focussen we op wat er wél mogelijk is en laten we ons niet tegenhouden door bestuurlijke barrières.

Bij Berenschot geloven we dat samenwerking en actie de sleutels zijn tot succes. Daarbij moeten we soms *'outside the box'* durven denken, zeker als de urgente situatie dat vereist. We hopen dat ons verhaal u inspireert om samen met ons de duurzame toekomst van de Nederlandse industrie vorm te geven.

Marinke Wijngaard en Bert den Ouden

Marinke Wijngaard
Directie Berenschot

Bert den Ouden
Energie & industrie

De industrie in Nederland zit in zwaar weer, er is behoefte aan perspectief, keuzes en actie

Concurrentienadeel 'triple whammy'

De Nederlandse energie-intensieve industrie heeft te maken met:

1. **hoge netkosten/energieprijzen** die zorgen voor een slechte positie van de Europese industrie ten opzichte van andere werelddelen. In Nederland stijgen nettarieven bovengemiddeld hard ten opzichte van omliggende landen.
2. een **ongelijk speelveld** ten opzichte van directe buurlanden door specifiek nationaal beleid (zoals plasticheffing, energiebelasting en afschaffing van de volumecorrectieregeling (VCR) en de indirecte kostencompensatie (IKC).
3. **beperkte verduurzamingsmogelijkheden**, vanwege de trage verzwaring van het elektriciteitsnet en aanleg van H₂-infra is er niet altijd tijdig duurzame energie-infrastructuur beschikbaar. Ook beperkend zijn lange vergunningtrajecten, het ontbreken van een CCS-marktmodel en low-carbon waterstof.

Gezamenlijk leiden deze ontwikkelingen tot grote terughoudendheid van aandeelhouders en hoofdkantoren om te investeren in Nederland. Het uitblijven van investeringen kan (op termijn) grote gevolgen hebben. Verduurzaming vertraagt omdat maatregelen niet worden genomen of bedrijven zich op den duur terugtrekken uit het 'ecosysteem' van de Nederlandse energie-intensieve industrie. Dit heeft gevolgen voor het bestaansrecht van aanpalende sectoren in Nederland. Tegelijkertijd heeft dit directe gevolgen voor onze eigen materialenvoorziening, voor de energietransitie en de circulaire economie.

Kansrijke oplossingsrichtingen

Met het oog op het belang van deze industrie is het nu tijd om in beweging te komen. Bij Berenschot zien we drie belangrijke elementen die er nu nodig zijn om de industrie uit de huidige impasse te helpen:

1. **Urgentie** voor **perspectief** op de korte (< 3 jaar) en lange termijn (2030 – 2040).
2. Noodzaak van **duidelijke keuzes** en eigenaarschap over de toekomst van de energie-intensieve industrie in Nederland en inzet op bestendig overheidsbeleid.
3. **Actie** is in elk geval nodig op specifieke aspecten van het **energiesysteem** (nettarieven, netcongestie) en op **randvoorwaardelijke** thema's (vergunningverlening, Europese markt). Verder zijn er ook vraagstukken ten aanzien van HR, kapitaal, circulariteit, ruimte en digitalisering.

Om invulling te geven aan het derde element 'actie' bieden we in dit document voor twee meest prioritaire thema's concrete, mogelijke oplossingen (zgn. 'puzzelstukjes'). Deze oplossingen kunnen gebruikt worden als start bij het (gezamenlijk) opstellen van de Dutch Industrial Deal. Deze – en andere – oplossingen moeten zorgen voor een duurzaam en concurrerend 'bedrijvenecosysteem' in Nederland.

Zeven oplossingsrichtingen voor de meest urgente thema's in een Dutch Industrial Deal

Energiesysteem

Geef additionele netinvesteringen een financiële 'status aparte'

Behandel de benodigde netinvesteringen voor de energietransitie als een aparte financiering: hanteer een langere afschrijving, een groene financiering met lagere rente en/of gebruik algemene middelen.

Ontsluit flexibiliteit door innovatie op gebied van aansluit- en transportovereenkomsten

Introduceer aanzienlijke financiële prikkels die efficiënt netgebruik bevorderen. Dit zorgt voor een lagere energierekening en belooft toekomstbestendige partijen die in flexibiliteit investeren.

Laat aanpassing nettarieven meer rekening houden met gelijk speelveld in Europa

Houd bij aanpassing nettarieven rekening met het Europees speelveld, om de ongelijkheid die ontstaan is te corrigeren dient tijdelijk het concurrentienadeel gecompenseerd te worden.

Ontwikkel een publiek-privaat fonds dat via two-way CfDs investeert in de energiesector

Een publiek-privaat fonds dat via two-way CfDs investeert in de energiesector geeft meer zekerheid en helpt de financieringsimpasse te doorbreken.

Randvoorwaarden

Behoud en versterk de (groene) industrie als basis voor de energietransitie en veiligheid

Gericht beleid, zoals subsidies en quota, versterkt groene producten en ondersteunt strategische sectoren. Een EU-brede aanpak voorkomt uitwijking naar vervuilende regio's en beschermt de samenleving.

Pak als rijksoverheid de coördinatie van en regie op complexe milieuvergunningstrajecten

Nieuwe fabrieken zijn nodig; hiervoor zijn nieuwe vergunning nodig. Vertraging bij vergunningverlening, bijvoorbeeld vanwege conflicten tussen CO₂-reductie en stikstofuitstoot tijdens de bouw, dient op een hoger niveau opgepakt te worden. Het Rijk moet eigenaarschap nemen.

Werk ETS3 Europees uit en maak handel tussen ETS3 en ETS1 mogelijk vanaf 2030

Zo ontstaat er een financiële stroom van de industrie richting veehouders; dit zorgt voor kostenefficiëntere emissiereductie. De emissiereductie blijft in de periode 2030 – 2050 hetzelfde, maar is beter verdeeld tussen de mogelijkheden die de onderhevige sectoren hebben, ook ontstaat een prikkel en financiële ruimte voor veehouders om emissiedoelen te halen.

**Mogelijke puzzelstukken
thema: Energiesysteem**

Geef additionele netinvesteringen een financiële 'status aparte'

Wat is het probleem?

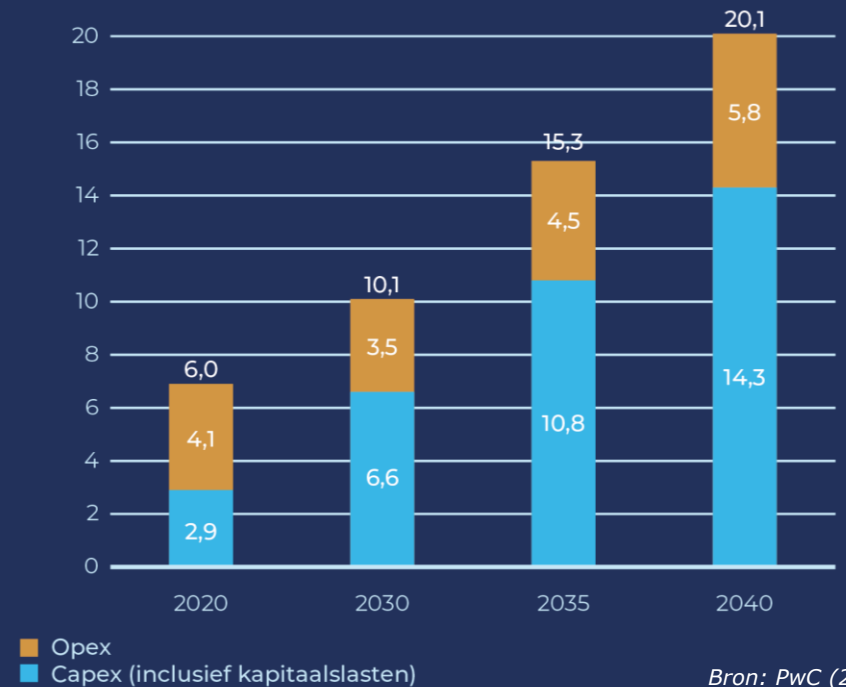
De hoge nettarieven in Nederland vormen een groeiende uitdaging voor de eindverbruiker. Door stijgende kosten voor netbeheer, investeringen in netverzwaring en de doorberekening van kosten voor congestiemanagement, betalen industriële bedrijven fors meer voor hun aansluiting en gebruik van het elektriciteitsnet dan voorheen. Dit zorgt voor hogere productiekosten en zet de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven onder druk, vooral ten opzichte van (omliggende) landen met lagere netwerkkenkosten. Bovendien belemmeren de hoge nettarieven investeringen in elektrificatie en verduurzaming, waardoor de transitie naar een CO₂-neutrale industrie wordt vertraagd. Het recente IBO bekostiging van de elektriciteitsinfrastructuur geeft mogelijke oplossingen; de politiek en toezichthouders moeten snel een volgende stap zetten.

Hoe komen we uit de impasse?

- **Label uitbreiding van het elektriciteitsnet als 'toekomstinfrastructuur':** behandel grootschalige netuitbreidingen als strategische investeringen. Maak gebruik van overheidsmiddelen en staatsleningen, of stap af van het traditionele ACM-regime om investeringen af te schrijven. Het Rijk kan bijvoorbeeld het net (elektriciteit en waterstof) op zee in een aparte entiteit plaatsen en hier financieel in participeren middels een storting. Dit dempt de verwachte toename van de nettarieven, wat de gewenste elektrificatie ten goede komt.
- **Voer groene financiering in voor netinvesteringen:** behandel netverzwaringen voor de energietransitie als groene investeringen, waardoor lagere rentes en langere afschrijvingsperiodes mogelijk zijn. Dit verlaagt de kapitaalkosten voor netbeheerders en maakt grootschalige projecten financieel aantrekkelijker.

Totale netbeheerskosten E

2024-2040; in miljard euro per jaar (reëel)

Bron: PwC (2024)

Ontsluit flexibiliteit door innovatie op gebied van aansluit- en transportovereenkomsten

Wat is het probleem?

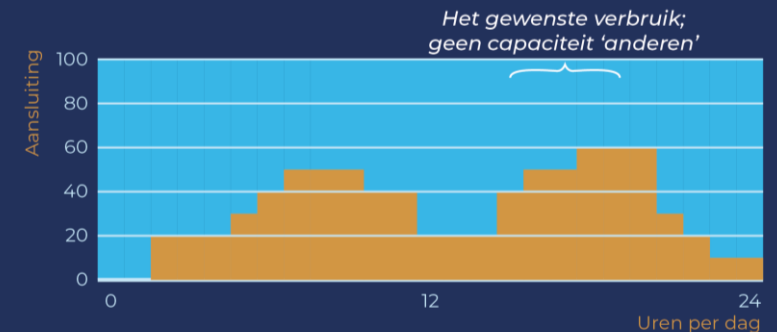
Traditioneel bieden aansluit- en transportovereenkomsten gebruikers vaste toegang tot het elektriciteitsnet, met garanties op hun gecontracteerde capaciteit en compensatie bij uitval. Netbeheerders houden hiermee rekening bij berekeningen. Het net is dus gebaseerd op gecontracteerde capaciteit en niet op basis van werkelijk gebruik. Mede hierdoor zit het net 'op slot' en moeten nieuwe aanvragen jaren wachten. Dit raakt woningbouw, duurzame opwek, nutsbedrijven en industriële verduurzaming. Er is een grote behoefte aan meer flexibiliteit aan de vraag- én aanbodkant.

Hoe komen we uit de impasse?

- **Zet in op alternatieve aansluitovereenkomsten:** door netcongestie en de groeiende vraag naar netaansluitingen zijn *Alternative Connection Agreements* (ACAs) ontwikkeld. Ze bieden een (tijdelijke) oplossing om de schaarse netcapaciteit te vergroten. Dit type contract richt zich op de flexibiliteit van gebruikers en biedt mogelijkheden om bestaande netcapaciteit beter te benutten totdat netuitbreidingen zijn gerealiseerd.
- **Overweeg tijdsafhankelijke invoedingstarieven:** een laag invoedingstarief of zelfs geld toe op momenten van afnamepieken kan congestie mitigeren en een stimulans bieden voor flexibiliteitsdiensten. Eventueel kan zelfs tariefdifferentiatie op basis van locatie worden overwogen.
- **Zorg dat alle gereserveerde netcapaciteit altijd tussentijds kan worden gebruikt:** de huidige regels werken in de hand dat er capaciteit wordt gereserveerd voor toekomstige groei en ontwikkelingen. Daardoor is congestie soms alleen administratief, terwijl er fysiek meer zou kunnen. De netregels moeten zowel voor netbedrijven als gebruikers worden aangepast om de fysieke ruimte vrijer en beter te kunnen benutten.

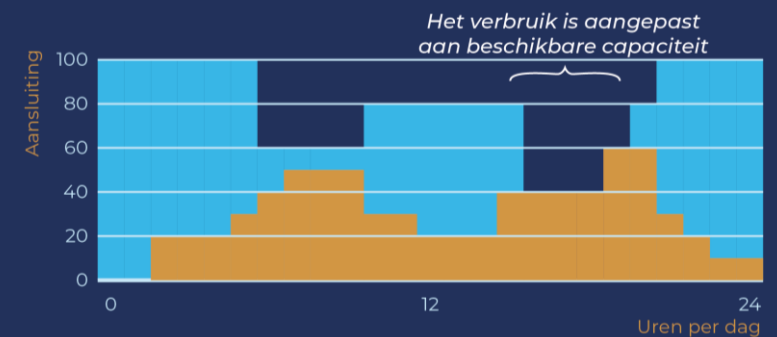
Huidig: Firm ATO

■ Contractuele capaciteit
■ Gebruikte capaciteit

Non-firm ATO

■ Contractuele capaciteit
■ Gebruikte capaciteit

Laat aanpassing nettarieven meer rekening houden met gelijk speelveld in Europa

Wat is het probleem?

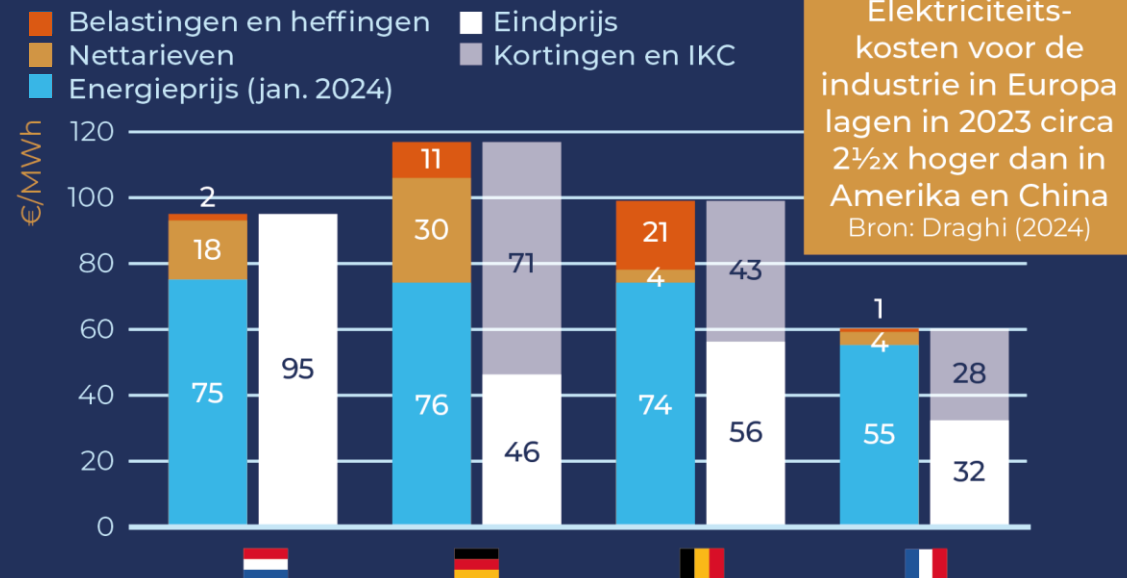
ACM heeft de al langjarig bestaande volumecorrectieregeling (VCR), die industrie met vlak verbruik bevoordeelde, vrij abrupt afgeschaft. Deze afschaffing was gebaseerd op een uitspraak van het Europese Hof in 2021. Dit is echter alleen in Nederland gebeurd en niet in buurlanden. Hierdoor wordt de NL industrie nu sterk eenzijdig benadeeld. Er was bovendien niet voorzien in een aanpassingsperiode voor de industrie, waar wel voor gepleit was. Er wordt nu wel gepoogd om de maatregel ook in de buurlanden te doen invoeren, maar of dit effect sorteert is afwachten. De verantwoordelijken beweren hier weinig aan te kunnen doen en wijzen naar elkaar. Dit zorgt voor een verstorend effect zolang het buitenland de uitspraak van het Europese Hof niet naleeft.

Hoe komen we uit de impasse?

- **Algemeen:** verander het regelgevend kader zodanig dat de ACM in dit soort gevallen wettelijk meer rekening kan en moet houden met het gelijke speelveld binnen de Europese Unie en zodoende aanpassingsperioden moet afstemmen.
- **Korte termijn:** stel een tijdelijke compensatiemaatregel in (door de rijksoverheid) die het concurrentienadeel wegneemt en de industrie tijd geeft voor aanpassing. Zolang buurlanden achterblijven met het uitvoeren van de nodige aanpassingen ondervindt de energie-intensieve industrie hier de nadelen van (zie figuur rechts).
- **Lange termijn:** ontwerp een nieuwe kortingsregeling die juist industrie met een flexibel patroon bevoordeelt. De industrie wordt zo gestimuleerd om in te spelen op de variërende productie van duurzame energie en het wegnemen van netcongesties: dit is een toekomstgerichte strategie.

Kostenvergelijking elektriciteit voor grootverbruikers*

Voor en na kortingen en indirecte kostencompensatie ETS (IKC)

Bron: E-Bridge (2024)

* 1 TWh/jaar of meer

Ontwikkel een publiek-privaat fonds dat via two-way CfDs investeert in de energiesector

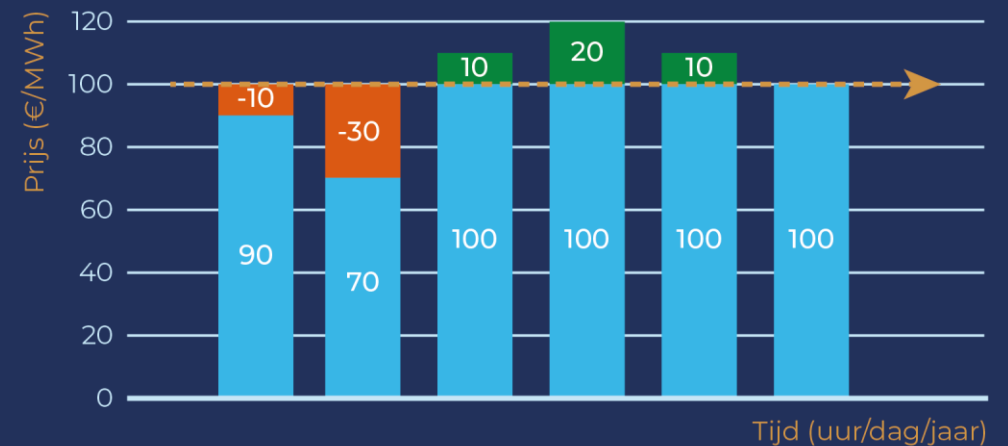
Wat is het probleem?

Er is een financieringsprobleem voor wind-op-zee-, batterij- en elektrolyse-projecten. Dit komt door toenemende kosten (inflatie en materialen), door de verhouding tussen CAPEX en OPEX, en de onzekerheid over regelgeving en prijs- en afzetzekerheid. In tegenstelling tot fossiele energie, die flexibel inzetbaar is, gaat het hier om locatiegebonden energieproductie. In tegenstelling tot fossiele energie gaat het dus altijd om een lokale markt. Bovendien is duurzame opwek beperkt regelbaar. Investeerders zijn bij gebrek aan zekerheid over terugverdienvermogen terughoudend. Het risico ontstaat hierdoor dat de energietransitie, 21 GW in 2030 tot aan 72 GW WOZ in 2050, vertraagt. Dan blijven de kosten van het energiesysteem onnodig hoog en gaat de uitstoot niet omlaag.

Hoe komen we uit de impasse?

- **Publiek-privaat fonds voor stabiele investeringen:** om de financieringsimpasse te doorbreken, is meer zekerheid voor investeerders nodig. Een oplossing is de oprichting van een publiek-privaat fonds dat via 2way-CfDs investeert in de energiesector. Dit mechanisme garandeert een minimale opbrengst bij lage marktprijzen en krijgt inkomsten bij hoge prijzen. Investerings worden voorspelbaarder en minder risicovol; de overwinsten vloeien terug naar dit fonds, zie ook de figuur rechts.
- **Stabiel overheidsbeleid en duidelijke regels:** daarnaast kan stabilisering van het beleidskader helpen om het investeerdersvertrouwen te vergroten. Ook kunnen capaciteitstarieven en strategische overheidsdeelname de financierbaarheid verbeteren, waardoor cruciale infrastructuurprojecten sneller van de grond komen.

■ Uitbetaling (over)winst aan fonds
■ Betaling (over)verlies aan project
■ Inkomsten uit marktprijs
--> Strike price/range, jaarlijkse indexatie

Mogelijke puzzelstukken thema: Randvoorwaarden

Behoud en versterk de (groene) industrie als basis voor de energietransitie en veiligheid

Wat is het probleem?

Een stabiele en voldoende grote vraag naar producten die met (deels) duurzame energie en materialen worden gemaakt, is cruciaal voor de businesscase van groene technologieën en industrieën. Momenteel blijft deze vraag echter achter, wat investeringen en opschaling belemmert. Dit komt voornamelijk door de concurrentie met goedkopere fossiele alternatieven en importproducten, waardoor duurzame alternatieven maar moeilijk een sterke marktpositie kunnen veroveren. Zonder effectieve vraagsturing (in de gehele productie keten) blijft de transitie naar een duurzamer productiesysteem traag en onzeker.

Tevens is de bestaande industrie essentieel als platform voor zowel de energietransitie als de defensie-industrie. Sectoren zoals de staal- en chemische industrie vormen de basis voor de productie van kapitaalgoederen, zoals windmolens en defensiematerieel, die nodig zijn voor zowel vergroening als de nationale veiligheid. De huidige situatie, waarin de industrie te maken heeft met stijgende kosten en marktdruk, maar onvoldoende prikkels krijgt om te verduurzamen zonder verlies van concurrentiekracht, ondermijnt zowel de energietransitie als de strategische weerbaarheid.

Het erkennen van de industrie als drager van zowel verduurzaming als defensiecapaciteit is daarom noodzakelijk om de urgentie van gerichte beleidsmaatregelen te onderstrepen. Hierbij merken wij op dat niet elke industrie in Nederland behouden hoeft te blijven. Het is niet problematisch als bepaalde industriële activiteiten in buurlanden plaatsvinden, zolang de EU als geheel strategisch autonoom blijft. Dit vraagt om (lastige) keuzes en afstemming.

Hoe komen we uit de impasse?

- **Gerichte vraagstimulering voor duurzame industrieketens:** ontwikkel beleidsmaatregelen zoals gerichte subsidies, belastingvoordelen en quota om de afzet van duurzame producten te vergroten en hun concurrentiepositie ten opzichte van fossiele en goedkope importalternatieven te versterken. Hierbij moet specifiek aandacht zijn voor sectoren die cruciaal zijn voor de energietransitie en -infrastructuur, zoals de staal-, chemische en defensie-industrie.
- **Geharmoniseerde Europese aanpak voor industriële duurzaamheid:** voer bindende verplichtingen in op EU-niveau, zoals minimale duurzame productaandelen per sector, om een gelijk speelveld te creëren en carbon leakage te voorkomen. Dit voorkomt dat bedrijven uitwijken naar regio's met minder strenge milieuregels en beschermt de Europese industriële basis tegen oneerlijke concurrentie vanuit derde landen die minder duurzaam producten produceren.
- **Versterkte publiek-private samenwerking voor industriële transitie:** stimuleer langetermijninvesteringen en contracten tussen overheden en bedrijven om zekerheid te bieden aan producenten van duurzame materialen en technologieën. Dit zorgt niet alleen voor een stabielere vraag naar duurzame producten, maar versterkt ook het nationale productie- en exportvermogen, wat essentieel is voor zowel de energietransitie als de strategische autonomie van Europa.

Pak als rijksoverheid de coördinatie van en regie op complexe milieuvergunningtrajecten

Wat is het probleem?

De vergunningverlening van industriële verduurzamingsprojecten en energietransitie-initiatieven loopt vast door een combinatie van onzeker beleid en beperkte uitvoeringscapaciteit. Onzekerheid over nieuwe milieuwetgeving zorgt ervoor dat investeringen in duurzame technologieën worden uitgesteld of niet van de grond komen.

De voortdurende veranderingen in wet- en regelgeving maken het voor bedrijven moeilijk om langetermijnbeslissingen te nemen, terwijl vergunningverleners worstelen met interpretatie en toepassing van nieuwe eisen. Daarnaast is er een structureel tekort aan gespecialiseerde kennis bij uitvoeringsdiensten om complexe energieprojecten tijdig te beoordelen.

De snelle opkomst van technologieën zoals elektrolyzers, CCS en industriële elektrificatie vereist expertise die vaak ontbreekt, waardoor de vergunningverlening stagneert. Bovendien worden vergunningverleners overspoeld met minder urgente zaken en gebrek aan prioriteringsmogelijkheden binnen de uitvoeringsdiensten. Dit leidt tot langere doorlooptijden en onzekerheid over vergunningverlening. Verder zorgt onduidelijkheid over beleidsinterpretatie voor extra uitdagingen.

De beschikbaarheid van stikstofruimte vormt ook een groot knelpunt. Soms is stikstofruimte nodig voor de operationele fase van een project, maar in veel gevallen gaat het slechts om tijdelijke ruimte voor de realisatiefase. Dit gebrek aan flexibiliteit vertraagt de vergunningverlening en belemmert de voortgang van belangrijke verduurzamingsprojecten.

Hoe komen we uit de impasse?

- **Versnel de vergunningverlening bij energiematregelen:** zorg ervoor dat industriële verduurzamingsmaatregelen niet leiden tot een volledig nieuwe milieuvergunning, maar dat de bestaande vergunning slechts een marginale toetsing ondergaat indien nodig. Dit voorkomt onnodige vertragingen en stimuleert snelle implementatie van verduurzamingstechnologieën.
- **Pak de regie op rijksniveau bij complexe projecten:** voor grootschalige en complexe projecten kan de rijkscoördinatieregeling worden ingezet, waardoor besluitvorming efficiënter en uniformer verloopt. Dit voorkomt regionale verschillen en versnelt de realisatie van strategische energie- en infrastructuurprojecten.
- **Zet kennis en expertise breed in met behulp van rijksbrede expertteams voor vergunningverlening:** in plaats van elke omgevingsdienst afzonderlijk te belasten met complexe vergunningtrajecten, kunnen er gespecialiseerde rijksteams worden ingezet. Deze teams zorgen voor consistente beoordeling, kortere doorlooptijden en voorkomen knelpunten bij regionale uitvoeringsdiensten.

Werk ETS3 Europees uit en maak handel tussen ETS3 en ETS1 mogelijk vanaf 2030

Wat is het probleem?

In de periode 2030 – 2040 heeft de ETS1-prijs een grote impact op de industrie. Door de oplopende CO₂-prijs wordt fossiele uitstoot steeds duurder. Het ETS-systeem en het afbouwpad is al lange tijd bekend; de doorlooptijden voor infrastructuur en technologische transitie vormen echter een serieuze uitdaging om die omslag tijdig te maken. Zonder perspectief op een betere concurrentiepositie blijven investeringen uit.

In de veeteelt is de situatie anders. Er is tot nu toe beperkt beleid om de emissies van veeteelt te reduceren en de financiële middelen voor emissiearme technologieën of uitkoop zijn beperkt. Tegelijkertijd veroorzaakt de uitstoot van stikstof problemen voor andere sectoren, zoals de bouw, waar vergunningverlening wordt bemoeilijkt. Emissies van de sector, zoals methaan en lachgas, vallen niet onder een ETS, al zijn er wel vergevorderde discussies over een apart systeem (ETS3).

De industrie wordt door ETS1 direct geconfronteerd met hoge CO₂-kosten en is daardoor eerder bereid om te investeren in reductiemaatregelen. In de landbouw ontbreken zulke dwingende prikkels, waardoor de urgentie voor reductie lager ligt en investeringen achterblijven. Voor de veeteelt betekent dit dat reductiedoelen niet gehaald worden of alleen als gevolg van koude sanering (zoals nu bij de industrie gebeurt); het is wenselijk om dit te voorkomen. Dit verschil in kosten en beleidsdruk leidt tot een scheve verdeling van de inspanningen, investeringen en subsidies in de transitie naar een klimaatneutrale economie.

Hoe komen we uit de impasse?

- **Maak een koppeling tussen ETS1 en ETS3:** Een koppeling tussen ETS1 en ETS3 vanaf 2030¹ zorgt voor een kostenoptimale reductie van emissies². Andere effecten zijn:
 - Een verlaagde belastingdruk op de industrie in de periode 2030 – 2040, dit sluit beter aan op de infra-uitbreidingsagenda van de netbedrijven.
 - Vanwege de keuze om ETS3 rechten 'gratis' aan veehouders te geven, ontstaat een grote geldstroom van de industrie naar de veehouders.
 - Veehouders reduceren vanwege het ETS3-afbouwpad hun emissies, de optie tot verkoop van ETS rechten is een grote inkomstenbron die technologische innovatie of verandering landgebruik financiert.
 - Weglek van de industrie wordt zo geminimaliseerd en de transitie naar een duurzame landbouw richting 2050 wordt gefinancierd.³

¹ 2030 is een indicatief jaartal, er moet nader bepaald worden waarbij aangesloten dient te worden bij de evaluatie/herziening van ETS1 na 2026.

² Hierbij dient men wel te beseffen dat er een verschil is tussen biogene en fossiele emissies. Voor beide geldt dat ze omlaag moeten, biogene emissies zullen echter eerder gehalveerd worden tussen nu en 2050 om binnen de grenzen van het systeem te passen dan in de richting van 0 gaan zoals op termijn het doel is voor fossiele emissies.

³ Administratief zijn er uitdagingen: wie of wat beheert de ETS3-rechten en hoe lopen controles bij de vele kleine bedrijven? Gezien de forse geldstromen en digitale innovaties lijkt dit een beheersbaar probleem, dat nog wel veel aandacht verdient in de periode tot 2030.

CONTACT

Herkent u zich in de geschetste uitdagingen, wilt u doorpraten over de oplossingsrichtingen of heeft u een andere vraag met betrekking tot de verduurzaming van de industrie? Neem contact op met één van onze adviseurs.

Julia Koelega

Senior adviseur Energiesystemen

j.koelega@berenschot.nl

+31 6 29 21 73 28

Anna Meijering

Senior adviseur Energiesystemen

a.meijering@berenschot.nl

+31 6 25 18 70 85

Joachim Schellekens

Managing adviseur Energiesystemen

j.schellekens@berenschot.nl

+31 6 20 64 94 76